

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการให้การส่งเสริมการลงทุนแก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยนั้น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งและการดำเนินการ รวมถึง สิทธิประโยชน์ ต่างๆที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศจะได้รับ เพื่อควบคุมและสนับสนุนการดำเนินงานของบริษัท ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ซึ่งจะส่งผลช่วยลดระดับความรุนแรงหรือช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าของประเทศได้ในอนาคต คล้ายกับที่รัฐบาล ของประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ได้ใช้แก้ปัญหาของประเทศตนเป็นผลสำเร็จมาแล้ว

แนวทางการให้การส่งเสริมบริษัทการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยนั้น มีลักษณะ ผสมระหว่างบริษัทการค้าระหว่างประเทศของประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้รวมกัน กล่าวคือ พื้นฐาน ของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยนั้น เป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงของประเทศ ซึ่งส่วน ใหญ่ทำการค้าภายในประเทศเป็นหลัก ยังไม่มีประสิทธิภาพในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศเพียงพอ ซึ่งคล้ายกับแนวทางการเริ่มจัดตั้งของประเทศญี่ปุ่น ที่มีกำเนิดจากกลุ่มบริษัทการค้าครอบครัวขนาดใหญ่ (ZAIBATZU) นั้นเอง แต่มีความแตกต่างที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยไม่ได้มี วิวัฒนาการค่อนข้างจะเป็นธรรมชาติเหมือนบริษัทการค้าระหว่างประเทศของญี่ปุ่น แต่ถูกเร่งรัดให้ เติบโตอย่างรวดเร็วเหมือนบริษัทการค้าระหว่างประเทศของประเทศเกาหลีใต้ โดยรัฐบาลได้ให้ สิทธิประโยชน์ต่างๆเพื่อสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และเนื่องจากบริษัท การค้าระหว่างประเทศของไทยนั้นไม่ได้มีพื้นฐานและประสิทธิภาพด้านนี้มาก่อนเหมือนบริษัทการค้า ของเกาหลีใต้ ซึ่งเดิมเป็นบริษัทนำเข้า-ส่งออกสินค้าอยู่แล้วและถูกคัดเลือกเพื่อพัฒนาเป็นบริษัท การค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศ ของไทยไม่สามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็วตามที่คาดหวังไว้

จากการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยใน ระยะแรกระหว่างพ.ศ. 2522-2525 สามารถส่งออกสินค้าประเภทต่างๆได้เป็นมูลค่า 1,138.3 2,390.4 , 4,200.6 และ 5,342.5 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 1.05, 1.79, 2.75 และ 3.40 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งสิ้นของประเทศในรอบระยะเวลาเดียวกัน ตามลำดับ แม้ว่า มูลค่าการส่งออกสินค้าของบริษัทการค้าฯ จะยังไม่สูงมากนักก็ตาม แต่ก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น

โดยเฉลี่ยประมาณปีละ 1,000 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 0.6 ของมูลค่าการส่งออกของประเทศในแต่ละปี

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างสินค้าส่งออกของบริษัทการค้าระหว่างประเทศเปรียบเทียบกับโครงสร้างสินค้าส่งออกของประเทศไทย ในระยะเวลาดังกล่าวข้างต้น โดยแบ่งสินค้าส่งออกประเภทต่างๆออกเป็นบัญชีสินค้า 3 บัญชีตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดขึ้น พบว่า โครงสร้างสินค้าส่งออกของประเทศไทย ประกอบด้วยสินค้าบัญชีที่ 1, 2 และ 3 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยประมาณร้อยละ 60 , 29 และ 17 ของมูลค่าการส่งออกของประเทศทั้งสิ้น แต่โครงสร้างสินค้าส่งออกของบริษัทการค้าฯ แบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ ในระหว่างพ.ศ.2522-2524 โครงสร้างสินค้าส่งออกของบริษัทการค้าฯประกอบด้วย สินค้าบัญชีที่ 1 , 2 และ 3 ในสัดส่วนร้อยละ 14.1 , 59.6 และ 26.3 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในระยะเวลาดังกล่าว แต่เมื่อสิ้นพ.ศ. 2525 นั้น โครงสร้างสินค้าส่งออกของบริษัทการค้าฯได้เปลี่ยนไป คือประกอบด้วยสินค้าบัญชีที่ 1 ในสัดส่วนที่มากที่สุด และบัญชีที่ 2 และ 3 เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.4, 36.5 และ 25.1 ของมูลค่าการส่งออกของบริษัทการค้าฯในพ.ศ.2525 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อนำโครงสร้างสินค้าส่งออกของบริษัทการค้าฯทั้ง 2 ช่วงเวลามาเปรียบเทียบกับโครงสร้างสินค้าส่งออกตามเป้าหมายของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ต้องการให้บริษัทส่งออกสินค้าบัญชีที่ 1 , 2 และ 3 คิดเป็นร้อยละ 20 , 50 และ 30 ของมูลค่าการส่งออกในแต่ละปี แล้ว จะเห็นได้ว่า โครงสร้างสินค้าส่งออกของบริษัทการค้าฯในพ.ศ.2522-2524 นั้นค่อนข้างจะใกล้เคียงกับเป้าหมายมาก และถึงแม้โครงสร้างสินค้าส่งออกในพ.ศ.2525 จะแตกต่างไปจากเป้าหมายค่อนข้างสูงก็ตาม แต่ก็เกิดเนื่องจากมีบริษัทการค้าระหว่างประเทศบริษัทหนึ่งซึ่งมีพื้นฐานในการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 1 อยู่ก่อนแล้วเริ่มเปิดดำเนินการเป็นปีแรก จึงมีผลทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 1 ของบริษัทการค้าระหว่างประเทศทั้งระบบเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงผิดปกติ

หากพิจารณามูลค่าการส่งออกสินค้าของบริษัทการค้าระหว่างประเทศตามเงื่อนไขการนับมูลค่าสินค้าในแต่ละบัญชีที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดขึ้น เปรียบเทียบกับเป้าหมายการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 3 และในยอดรวมแต่ละปีระหว่าง พ.ศ.2522-2525 แล้ว พบว่า บริษัทการค้าระหว่างประเทศทั้งระบบสามารถส่งออกสินค้าบัญชีที่ 3 ได้เป็นมูลค่าสูงกว่าเป้าหมายของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในอัตราที่สูงในแต่ละปี แต่มีแนวโน้มที่อัตราส่วนเกินของมูลค่าการส่งออกนั้นจะลดลงในอนาคตหากอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 3 ของทั้งระบบยังมีอัตราเท่าเดิม ในขณะที่เดียวกัน มูลค่าการส่งออกสินค้าในยอดรวมของบริษัทการค้าทั้งระบบสูงกว่า

เป้าหมายของคณะกรรมการเฉพาะระหว่างพ.ศ.2522-2523 เท่านั้น โดยเมื่อสิ้นปีพ.ศ.2524 มูลค่าการส่งออกสินค้ารวมของบริษัทการค้าทั้งระบบต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย ประมาณ 43.4 ล้านบาทหรือร้อยละ 1.61 ของเป้าหมายส่งออกสินค้าในยอดรวม และส่วนต่ำกว่าเป้าหมายส่งออกนี้ได้เพิ่มขึ้นเป็นมูลค่า 205.80 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 5.88 ของเป้าหมายส่งออกรวมในพ.ศ. 2525 และมีแนวโน้มที่อัตราส่วนต่ำกว่าเป้าหมายนี้จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆในอนาคต หากอัตราการขยายตัวของสินค้าส่งออกทั้งระบบยังคงมีอัตราเท่ากับที่ผ่านมา

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการใช้สิทธิประโยชน์ของบริษัทการค้าในพ.ศ.2522-2525 พบว่า บริษัทการค้า ได้ใช้สิทธิประโยชน์ไปในอัตราที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกสินค้าในแต่ละปี คิดเป็นร้อยละ 8.0, 6.4, 7.2 และ 6.3 ตามลำดับ และจากการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการทางสถิติ ถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการใช้สิทธิประโยชน์กับมูลค่าการส่งออกสินค้าแต่ละบัญชีและในยอดรวมของบริษัทการค้าในระยะเวลาเดียวกัน พบว่า ปริมาณการใช้สิทธิประโยชน์กับมูลค่าการส่งออกสินค้าในแต่ละบัญชีและในยอดรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (ค่า $r > 0.9$) โดยมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 3 มากที่สุด และมีความสัมพันธ์กับสินค้าบัญชีที่ 1 และ 2 ในระดับเท่ากัน โดยการเปลี่ยนแปลงในปริมาณการใช้สิทธิประโยชน์นั้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกสินค้าได้ คือ เมื่อปริมาณการใช้สิทธิประโยชน์เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าการส่งออกสินค้ารวมในทิศทางเดียวกัน จำนวน 16.3609 หน่วย โดยสินค้าบัญชีที่ 1 เปลี่ยนแปลงไปมากที่สุด คือ 7.4158 หน่วย, สินค้าบัญชีที่ 2 เปลี่ยนแปลงไป 4.9194 และ สินค้าบัญชีที่ 3 เปลี่ยนแปลงไป 4.0257 หน่วย ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ของสิทธิประโยชน์ประเภทต่างๆกับมูลค่าการส่งออกสินค้าของบริษัทการค้า ในระหว่าง พ.ศ.2522-2525 พบว่า สิทธิประโยชน์ในด้านการยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีการค้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการผลิต ผสมหรือประกอบ ผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลที่บริษัทการค้าส่งออกจำหน่ายในต่างประเทศ, การยกเว้นภาษีการค้าให้ผู้ขายวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นซึ่งผลิตหรือมีกำเนิดในราชอาณาจักรให้แก่บริษัทการค้าเพื่อใช้ในการผลิต ผสม หรือประกอบ ผลิตภัณฑ์ส่งออกไปขายในต่างประเทศ, การยกเว้นภาษีการค้าให้แก่ผู้รับจ้างทำของสำหรับส่งออกให้แก่บริษัทการค้า เป็นสิทธิประโยชน์ที่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกสินค้าของบริษัทการค้า มากที่สุด โดยเฉพาะสินค้าบัญชีที่ 3 ซึ่งเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่คณะกรรมการต้องการเร่งรัดให้บริษัทการค้า ส่งออกให้มากที่สุด

ส่วนสิทธิประโยชน์ที่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกในระดับต่ำ คือ การให้หักค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับการโฆษณา, การออกไปตลาดในต่างประเทศ, ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสาขา และ ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานเพื่อติดตามผลทางการค้าในต่างประเทศ ได้เป็น 2 เท่า เพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศได้เป็นเวลา 5 ปี และสิทธิประโยชน์ที่ให้นำเงินภาษีเงินได้ที่สำนักงานสาขาในต่างประเทศได้ชำระแล้วในต่างประเทศมาหักออกจากยอดเงินได้ก่อนคำนวณเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศ (ค่า $r = 0.2489, 0.5480$) ส่วนสิทธิประโยชน์ในข้ออื่นๆที่นำมาทดสอบนั้น มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกสินค้าในระดับปานกลาง (ค่า $r = 0.6145$ ถึง 0.9245)

สิทธิประโยชน์ที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน นั้น ส่วนใหญ่แล้วไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อการค้าดำเนินงานของบริษัทการค้า ในระยะแรกที่เริ่มเปิดดำเนินงาน แต่ผู้รับประโยชน์โดยตรงจากสิทธิประโยชน์ คือ ผู้ที่ทำการติดต่อการค้าเพื่อการส่งออกกับบริษัทการค้า ซึ่งได้แก่ ผู้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก, ผู้รับจ้างทำของเพื่อการส่งออก และ ผู้ขายวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นที่มีกำเนิดในราชอาณาจักรให้บริษัทการค้าเพื่อนำไปผลิตเป็นสินค้าส่งออก โดยผลประโยชน์ที่บุคคลเหล่านี้จะได้รับอยู่ในรูปของการได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าหรือภาษีการค้าจากการประกอบการนั้นๆ ในขณะที่บริษัทการค้าเองได้รับประโยชน์ในด้านการใช้สิทธิประโยชน์ของตนไป เป็นข้อต่อรองขอลดราคาสินค้า, ค่าจ้างผลิต หรือเพิ่มค่านายหน้า, ค่าบริการในการส่งออกหรือจัดตลาดให้ผู้ผลิต ซึ่งจะมีผลทำให้บริษัทามีต้นทุนค่าสินค้าลดลง แต่อาจจะไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับต่างประเทศได้ หากเป็นกรณีเช่นนี้ บริษัทการค้าระหว่างประเทศก็จะไม่ได้รับประโยชน์จากสิทธิประโยชน์ที่ตนได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเลย นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ผลิตสินค้าในประเทศที่ได้นำเข้าวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นจากต่างประเทศ ยังได้รับสิทธิในการขอคืนอากรขาเข้าและภาษีการค้าในการนำเข้าวัตถุดิบนั้นได้เมื่อได้ทำการส่งออกสินค้าไปขายในต่างประเทศแล้ว โดยได้รับสิทธิตาม มาตรา 19 ทวิ แห่ง พระราชบัญญัติศุลกากรฉบับที่ 8 พ.ศ. 2482 ซึ่งสิทธิดังกล่าวให้ประโยชน์แก่ผู้ผลิต เช่นเดียวกับสิทธิประโยชน์ของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ และมีข้อได้เปรียบที่ว่า เศษซากที่เหลือจากกระบวนการผลิตนั้น ผู้ผลิตสามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือจะจำหน่าย จ่าย โอน ได้อย่างอิสระ ในขณะที่สิทธิประโยชน์ของบริษัทการค้านั้นมีข้อบังคับว่า เศษซากที่เหลือจากการผลิตนั้น จะต้องรอการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนก่อนและจะต้องทำลายเศษซากนั้นให้หมดไป ห้ามจำหน่าย จ่าย โอนให้บุคคลอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนก่อน ดังนั้นในกรณีเช่นนี้

ผู้ผลิตที่ต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศและประสงค์ที่จะส่งออกสินค้าด้วยตนเอง ซึ่งก็ได้แก่ ผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรม เป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้บริการของบริษัทการค้า ซึ่งสาเหตุดังกล่าวเป็นผลทำให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศไม่สามารถจูงใจผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ให้มาใช้บริการของตนได้มากเท่าที่ควร

บริษัทการค้าจะได้รับประโยชน์จากสิทธิประโยชน์ของคุณโดยตรงเมื่อบริษัทการค้านั้น สามารถดำเนินการได้จนมีผลกำไรจากการดำเนินงาน หรือมีปริมาณการค้าในตลาดแต่ละแห่งมากพอที่จะลงทุนจัดตั้งสาขาเพื่อติดตามการค้าในตลาดนั้นๆได้แล้ว โดยประโยชน์เหล่านั้นจะอยู่ในรูปของการอนุญาตให้นำค่าใช้จ่ายต่างๆมาหักออกจากเงินได้เพื่อคำนวณเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้เป็น 2 เท่าของค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปจริง ซึ่งจะช่วยลดภาระภาษีประจำปีลงส่วนหนึ่ง แต่หากบริษัทการค้าที่ไม่สามารถดำเนินงานจนมีปริมาณการค้าได้มากพอ หรือมีกำไรจากการดำเนินงานแล้ว ก็จะไม่ได้รับประโยชน์จากสิทธิประโยชน์ของคุณ ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, กรมสรรพากร และตัวบริษัทการค้าระหว่างประเทศเอง ควรที่จะได้ทบทวนและพิจารณาให้สิทธิประโยชน์แก่บริษัทการค้าเสียใหม่ โดยสิทธิประโยชน์นั้นควรเป็นสิทธิประโยชน์ที่จะช่วยให้บริษัทการค้าได้รับประโยชน์โดยตรงและมีผลช่วยให้บริษัทการค้าเจริญเติบโตขึ้นได้

นอกจากนี้แล้ว บริษัทการค้ายังประสบปัญหาในการใช้สิทธิประโยชน์ต่างๆในทางปฏิบัติ อีกด้วย เช่น ต้องเสียภาษีการค้าในการทำการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์เมื่อได้รับดอกเบี้ยจากการจ่ายเงิน ที่ได้รับจากการขายลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออกให้ธนาคารพาณิชย์ ให้กับผู้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกก่อน หรือ ปัญหาจากการต้องขอหนังสือรับรองจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อยกเว้นภาษีการค้าให้กับผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างทำของ เพื่อการส่งออกให้กับบริษัท เนื่องจากกรมสรรพากร ยังไม่ได้แก้ไขระเบียบในการจัดเก็บภาษีการค้า ตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ให้สิทธิพิเศษยกเว้นภาษีการค้าให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างทำของเพื่อการส่งออกให้แก่บริษัทการค้า หรือปัญหาจากภาระในการเก็บรักษาเศษซากวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อใช้ในการผลิตเป็นสินค้าส่งออก โดยต้องเก็บรักษาจนกระทั่งเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมฯ พร้อมทั้งจะตรวจสอบและอนุมัติให้ทำลายได้ ซึ่งในการนี้บริษัทการค้ารับภาระจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งสิ้น เนื่องจากนำเข้าในนามของบริษัทการค้าเอง และไม่สามารถผลักภาระไปให้แก่ผู้ผลิตได้ เพราะผู้ผลิตอาจไม่ยอมใช้บริการของบริษัทการค้าอีกต่อไป และเสี่ยงไปใช้สิทธิตาม มาตรา 19 ทวิ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากรแทนก็ได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดจากการใช้สิทธิประโยชน์ของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ นั้น เกิดขึ้นเนื่องจากการขาดการประสานงานในระหว่างหน่วยงานของทางราชการผู้กำหนดนโยบาย และหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติดูแลควบคุม

จากคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถาม พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหาคำนิ่งถึงในการวางแผน การส่งออกสินค้าในทุกบัญชีสินค้า คือ ความรู้และประสบการณ์ของพนักงานในสินค้าที่ส่งออก และ คุณภาพของสินค้าที่ส่งออก ในขณะที่ เป้าหมายการส่งออกสินค้าในแต่ละบัญชีของคณะกรรมการฯ และสิทธิประโยชน์ที่บริษัทการค้าได้รับจากคณะกรรมการฯ นั้น มีความสำคัญน้อยมากในการวางแผน การส่งออกสินค้าของบริษัทการค้าฯ โดยเฉพาะสินค้าบัญชีที่ 1 และ 2 ซึ่งมีข้อจำกัดในการนับมูลค่า การส่งออก และจากการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของอันดับความสำคัญในปัจจัยต่างๆที่ผู้บริหาร บริษัทการค้าฯคำนึงถึงในการวางแผนการส่งออกสินค้าแต่ละบัญชี พบว่า อันดับความสำคัญของปัจจัย ในการวางแผนการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 1 กับ 2 มีความสัมพันธ์กันมากกว่า อันดับความสำคัญของปัจจัย ในการวางแผนการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 2 กับ 3 นั้นหมายความว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการ วางแผนการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 1 จะยังคงมีความสำคัญในอันดับเดียวกัน เมื่อนำมาใช้ในการวางแผน การส่งออกสินค้าบัญชีที่ 2 แต่อันดับความสำคัญของปัจจัยเดียวกันนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อนำมาใช้ใน การวางแผนการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 3

ปัญหาที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศประสบอยู่ในการส่งออกสินค้าทั้ง 3 บัญชี คือ ปัญหา จากการขาดพนักงานที่มีความรู้และประสบการณ์ในการส่งออกสินค้านั้นๆ ปัญหาจากความไม่แน่นอน ของคุณภาพสินค้าที่ผู้ผลิตในประเทศผลิตได้ รวมถึงปัญหาจากการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานของ ราชการที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยที่ความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการส่งออก สินค้าในบัญชีที่ 2 และ 3 ซึ่งเป็นสินค้ากึ่งอุตสาหกรรมและสินค้าอุตสาหกรรมนั้นมีความสัมพันธ์กัน แต่จะ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำคัญของปัญหาในการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 1 ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรกรรมและ เหมืองแร่ เป็นส่วนใหญ่

เมื่อพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ผู้ทำการค้าเพื่อการส่งออกต้องการได้รับจากบริษัทการค้า ระหว่างประเทศ แล้ว พบว่า ผู้ติดต่อทำการค้ากับบริษัทการค้าระหว่างประเทศต้องการได้รับความ ช่วยเหลือทางด้านการเงิน, ความช่วยเหลือในด้านการจัดหาตลาดเพื่อการส่งออกสินค้าแหล่งใหม่ ความต้องการได้รับคำสั่งซื้อในปริมาณมากๆ และในระยะยาวจากบริษัทการค้าฯ เป็นส่วนใหญ่ในทุก บัญชีสินค้า และอันดับความสำคัญของผลประโยชน์ที่ผู้ทำการติดต่อการค้าต้องการได้รับจากบริษัทการค้าฯ นี้มีความสัมพันธ์กันในทุกบัญชีสินค้าส่งออก ไม่ว่าจะเป็นสินค้าเกษตรกรรม, สินค้ากึ่งอุตสาหกรรม หรือสินค้าอุตสาหกรรม ก็ตาม

ดังนั้น จึงสามารถสรุปผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั้ง 3 ประการที่ กำหนดไว้ในตอนต้น ได้ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์หลักของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ต้องการใช้บริษัท การค้าระหว่างประเทศเป็นกลไกในการเร่งรัดการส่งออกสินค้าของประเทศ โดยเฉพาะสินค้า อุตสาหกรรมซึ่งจัดเข้าในบัญชีสินค้าที่ 3 ให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นแล้ว สิทธิประโยชน์ที่บริษัทการค้า ระหว่างประเทศได้รับและใช้ไปในการดำเนินงานระหว่างพ.ศ. 2522-2525 จะมีความสัมพันธ์และ ช่วยสนับสนุนการส่งออกของบริษัทการค้าระหว่างประเทศให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และ เป้าหมาย ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ ซึ่งพิจารณาได้จากมูลค่าการส่งออกสินค้าบัญชีที่ 3 ของ บริษัทการค้าระหว่างประเทศทั้งระบบที่สูงกว่าเป้าหมายที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดไว้ ทุกปีในระหว่าง พ.ศ. 2522-2525 จากการคำนวณและทดสอบทางสถิติด้วยข้อมูลต่างๆ ในระยะเวลาดังกล่าว พบว่า โดยส่วนรวมสิทธิประโยชน์ที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศได้ใช้ไปมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกสินค้าของบริษัทการค้าระหว่างประเทศในระดับที่สูง ($r > 0.9$) โดย มีความสัมพันธ์กับสินค้าบัญชีที่ 3 มากที่สุด และเมื่อปริมาณการใช้สิทธิประโยชน์เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะมีผลทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้ารวมตามที่แท้จริงเปลี่ยนแปลงไป 16.3609 หน่วย โดยแยกเป็นการเปลี่ยนแปลงสินค้าบัญชีที่ 1, 2 และ 3 เท่ากับ 7.4158 , 4.9194 และ 4.0257 หน่วย ตามลำดับ

2. สิทธิประโยชน์ที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศได้รับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าของบริษัทการค้าระหว่างประเทศกับมูลค่า การส่งออกสินค้าของประเทศ โดยที่ค่าเฉลี่ยอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าในยอดรวมและในสินค้าส่งออกบัญชีที่ 3 ของบริษัทการค้าระหว่างประเทศทั้งระบบระหว่างพ.ศ. 2522 - 2525 เพิ่มขึ้นร้อยละ 92.34 และ 103.61 ต่อปี ตามลำดับ ในขณะที่ค่าเฉลี่ยการขยายตัวของ มูลค่าการส่งออกสินค้าในยอดรวมและในบัญชีที่ 3 ของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.91 และ 17.67 ต่อปี ตามลำดับ เมื่อใช้มูลค่าการส่งออกสินค้าในพ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นปีแรกที่บริษัทการค้าระหว่าง ประเทศของไทยเปิดดำเนินการเป็นฐานในการเปรียบเทียบ

3. บริษัทการค้าระหว่างประเทศต้องประสบปัญหาในการใช้สิทธิประโยชน์ที่ได้รับใน หลายด้านทั้งจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมดูแลการให้สิทธิ ประโยชน์แก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศเองโดยตรงและจากทั้งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการ

ใช้สิทธิประโยชน์ของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ เช่น กรมสรรพากร หรือ ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น โดยที่ปัญหาต่างๆที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศประสบนั้น นอกจากจะก่อให้เกิดความไม่คล่องตัวในทางปฏิบัติในการใช้สิทธิประโยชน์เพื่อสนับสนุนการค้าดำเนินงานส่งออกของบริษัทแล้ว ยังทำให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้สิทธิประโยชน์อีกด้วย เช่น ค่าใช้จ่ายในการดูแลและเก็บรักษาเศษซากวัตถุดิบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศโดยใช้สิทธิประโยชน์ตามมาตรา 36 (1) แห่งพ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2520 หรือจากภาษีการค้าที่กรมสรรพากรเรียกเก็บจากดอกเบี้ยรับที่เกิดจากการจ่ายเงินที่ได้รับจากการขายลดค้ำสัญญาใช้เงินเพื่อการส่งออกผ่านธนาคารพาณิชย์ให้กับผู้ผลิตสินค้าก่อนการส่งออก เป็นต้น และยังสามารถเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการใช้สิทธิประโยชน์ของบริษัทการค้าระหว่างประเทศไม่สูงเท่าที่ควร

สาเหตุของปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ขาดการประสานงานที่ดีในระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิประโยชน์ และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการใช้สิทธิประโยชน์ เช่น ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กับ กรมสรรพากร เป็นต้น
2. ระเบียบปฏิบัติในการให้และการใช้สิทธิประโยชน์ ไม่เอื้ออำนวยและก่อให้เกิดความคล่องตัวในทางปฏิบัติเท่าที่ควร

ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน จึงควรที่จะได้พิจารณาและกำหนดแนวทางการแก้ไข ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ นั้นก่อให้เกิดผลประโยชน์ที่แท้จริงและเอื้ออำนวยต่อการส่งออกสินค้าของบริษัทการค้าระหว่างประเทศตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ต่อไป

ข้อเสนอแนะภาครัฐบาล1. นโยบายและทัศนคติ

รัฐบาล คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ควรที่จะกำหนดนโยบายในการให้การส่งเสริมการลงทุนแก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศในรูปของการลงทุนร่วมกันระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยรูปแบบการลงทุนของรัฐบาลคือ การให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ และการปรับปรุงระเบียบปฏิบัติรวมทั้งมาตรการต่างๆ ให้สอดคล้องกับนโยบาย เพื่อให้การดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศเป็นไปโดยคล่องตัวและรวดเร็ว ซึ่งรัฐบาลก็จะได้รับผลตอบแทนในรูปของการอาศัยการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของบริษัทการค้าระหว่างประเทศมาแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้าหรือดุลการชำระเงิน รวมถึงการพัฒนากิจการสาธารณูปโภค และการอุตสาหกรรมของประเทศในระยะยาวต่อไป ซึ่งหากจะพิจารณาจากประวัติความเป็นมาของบริษัทการค้าระหว่างประเทศที่ประสบความสำเร็จอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นบริษัทการค้าระหว่างประเทศของญี่ปุ่นหรือของประเทศเกาหลีใต้ก็ตาม รัฐบาลนั้นๆ ต่างก็มีนโยบายสนับสนุนบริษัทการค้าระหว่างประเทศของคนในรูปแบบของการลงทุนร่วมกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้น หากรัฐบาลของประเทศไทยหรือคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการให้การส่งเสริมแก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศโดยตรง จะได้พิจารณาและปรับปรุงนโยบาย และทัศนคติจากเดิมให้อยู่ในรูปแบบของการลงทุนร่วมกันดังกล่าว ก็น่าที่จะช่วยลดปัญหาต่างๆ ในทางปฏิบัติซึ่งบริษัทการค้าระหว่างประเทศประสบอยู่หรือก่อให้เกิดความร่วมมือในทางที่ดีระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง กับ บริษัทการค้าระหว่างประเทศในอันที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุตาม เป้าหมายร่วมกัน ได้มากกว่าที่ผ่านมา

2. การกำหนดบทบาทและแนวทางการดำเนินงาน

หากจะพิจารณาบทบาทและแนวทางการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของต่างประเทศ จะพบว่า บริษัทการค้าระหว่างประเทศของต่างประเทศนั้นดำเนินงานได้ครบวงจร มีการค้าทั้ง 2 ทาง คือ ทั้งการนำเข้าวัตถุดิบเพื่อตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมในประเทศ และการส่งสินค้าสำเร็จรูปที่ภาคอุตสาหกรรมผลิตได้ไปขายยังต่างประเทศ ดังนั้นบริษัทการค้าระหว่างประเทศของต่างประเทศจึงได้เปรียบบริษัทการค้าระหว่างประเทศของ

ประเทศไทยในหลายๆด้าน เช่น มีอำนาจในการต่อรองทางการค้าในตลาดที่สูงมาก เพราะเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายรายใหญ่ในตลาดไปพร้อมๆกัน และ ยังมีแหล่งเงินทุนหรือรายได้จากการนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าเพื่อชดเชยผลขาดทุนหรือสนับสนุนการส่งออกของบริษัทได้ นอกจากนี้ยังได้รับประโยชน์สูงสุดจากการลงทุนจัดตั้งหรือขยายข่ายงานการตลาดในต่างประเทศ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ การจัดตั้งสำนักงานตัวแทนหรือสาขา หรือ การลงทุนร่วมกับเจ้าของประเทศนั้นๆ

ดังนั้น การที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดบทบาทและแนวทางการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย เฉพาะในด้านการส่งออกแต่เพียงด้านเดียว และกำหนดให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศได้รับประโยชน์โดยตรงจากสิทธิประโยชน์เมื่อได้ทำการขยายข่ายงานทางการตลาดอย่างกว้างขวางแล้ว จึงทำให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยต้องประสบปัญหาในการดำเนินงานและการขยายตัวเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านของอำนาจการต่อรองทางการค้า และ การลงทุนในจำนวนเงินสูงในการขยายข่ายงานทางการตลาดไปยังต่างประเทศ ซึ่งก็ได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่างบเงินลงทุน ทำให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศไม่สามารถได้รับประโยชน์จากสิทธิประโยชน์ที่ตนมีอยู่ได้เต็มที่ และทำให้การขยายตัวของบริษัทการค้าระหว่างประเทศไม่รวดเร็วเท่าที่ควร

ดังนั้น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ บริษัทการค้าระหว่างประเทศ จึงควรที่จะร่วมกันพิจารณาแนวทางและบทบาทการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ เสียใหม่ โดยอาจร่วมกันพิจารณาจัดตั้งและพัฒนาสถาบันหรือธุรกิจที่จะช่วย ก่อเกิดการส่งออกของประเทศให้ได้รับความสะดวกและลดระดับความเสี่ยงภัยลง เช่น สถาบันการประกันภัยการส่งออก หรือ การจัดตั้งระบบป้องกันการขาดทุนจากการส่งออก รวมถึง ธุรกิจการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าส่งออกให้เป็นที่ยอมรับและได้มาตรฐานสากล เป็นต้น ซึ่งในการนี้อาจขอความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากต่างประเทศในรูปแบบของ ความรู้และเทคนิคการตรวจสอบ รวมถึง ผู้เชี่ยวชาญต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้จะเป็นการแก้ไขปัญหาที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศประสบอยู่จากการที่พนักงานขาดความรู้และประสบการณ์ในสินค้าส่งออก และ ปัญหาจากความไม่แน่นอนในคุณภาพสินค้าที่ผลิตได้ทางหนึ่งแล้ว ยังเป็นการสร้างความเชื่อถือในตัวบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยให้เป็นที่ยอมรับของต่างประเทศได้อีกทางหนึ่งด้วย

3. การกำหนดเงื่อนไขและเป้าหมายการดำเนินงาน

การกำหนดเงื่อนไขและเป้าหมายการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันควรที่จะได้รับการแก้ไขและปรับปรุง โดยไม่ควรที่จะมุ่งให้ความสำคัญกับมูลค่าการส่งออกแต่เพียงประการเดียว แต่ควรที่จะพิจารณาให้ความสำคัญกับการกระจายประเภทของสินค้าส่งออก จำนวนตลาดแหล่งใหม่ๆซึ่งยังไม่เคยนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย หรือ ยังมีการนำเข้าในปริมาณและมูลค่าที่ต่ำอยู่ เพราะหากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนคำนึงถึงเฉพาะมูลค่าการส่งออกแต่เพียงประการเดียวแล้ว บริษัทการค้าระหว่างประเทศจะไม่มี การขยายตัวในการดำเนินงานส่งออกมากเท่าที่ควร เนื่องจาก บริษัทการค้าระหว่างประเทศอาจทำการส่งออกสินค้าเพียง 3-4 ประเภทที่เป็นที่ต้องการของตลาดเพียง 1-2 แห่ง ก็จะได้มูลค่าการส่งออกตามเป้าหมายของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแล้ว แต่ถ้าหากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนคำนึงถึงมูลค่าและการกระจายประเภทสินค้าส่งออกรวมถึงการจัดหาตลาดส่งออกแหล่งใหม่ๆ เป็นปัจจัยในการกำหนดเป้าหมายการส่งออกของบริษัททั้งในระยะสั้นและระยะยาวแล้ว นำที่จะก่อให้เกิดการพัฒนา และการขยายตัวในการส่งออกสินค้าของบริษัทการค้าระหว่างประเทศมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น เป้าหมายในระยะสั้น อาจกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเฉพาะมูลค่าการส่งออกสินค้าในแต่ละบัญชี เช่นที่กำหนดในปัจจุบันนี้ก็ ได้ แต่ในระยะยาวแล้ว ควรที่จะกำหนดประเภทสินค้า จำนวนตลาดส่งออกแหล่งใหม่ๆ และมูลค่าการส่งออกในตลาดและสินค้านั้นๆในอัตราที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีไว้ด้วย เช่น กำหนดให้เพิ่มประเภทสินค้าส่งออกจากเดิมอีกมีละ 2 ประเภท มูลค่าการส่งออกประเภทละไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท ในตลาดส่งออกแห่งใหม่ที่เพิ่มขึ้นมีละ 2 แห่ง เป็นต้น ซึ่งเป็นวิธีการที่ประเทศเกาหลีได้ใช้ในการกระตุ้นการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของตนอย่างได้ผลมาแล้วในระยะแรก

4. การให้สิทธิประโยชน์ตามผลการดำเนินงาน

นอกจากจะกระตุ้นบริษัทการค้าระหว่างประเทศให้ดำเนินงานการส่งออกเพิ่มขึ้นด้วยเงื่อนไขและเป้าหมายการดำเนินงานแล้ว คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนก็ควรที่จะกระตุ้นการดำเนินงานด้วยการให้สิทธิประโยชน์แก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศที่มีความตั้งใจจริงในการดำเนินงาน โดยอาจแบ่งประเภทบริษัทการค้าระหว่างประเทศออกตามผลการดำเนินงานเป็นระดับๆ แล้วทำการให้สิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามผลการดำเนินงานของแต่ละระดับ โดยสิทธิประโยชน์ที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะให้เพิ่มขึ้นนั้นจะต้องก่อให้เกิดความแตกต่าง

หรือมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศอย่างแท้จริง เช่น หากบริษัทการค้าระหว่างประเทศใดที่ดำเนินงานได้สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็ให้ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้น เช่น อาจลดอัตราดอกเบี้ยการรับซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินผ่านธนาคารพาณิชย์ลงจากระดับเดิมอีก 0.5 - 1 % หรือ ในอัตราที่เหมาะสม และหากบริษัทใดดำเนินงานได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็ควรที่จะมีบทลงโทษโดยอาจลดสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับลง ส่วนบริษัทที่แม้จะดำเนินการได้ตามเป้าหมาย แต่หากไม่ได้รับการเลื่อนระดับเป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน ก็น่าที่จะพิจารณาลดระดับและการให้สิทธิประโยชน์ลงด้วยเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตามก่อนที่จะได้มีการพิจารณาดำเนินการดังกล่าว คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนก็ควรที่จะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขจัดปัญหาและกำหนดสิทธิประโยชน์ ตลอดจนระเบียบปฏิบัติให้มีความคล่องตัวต่อการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศให้ได้มากที่สุดเสียก่อน เช่น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนควรอนุญาตให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศทำลายเศษซาก วัสดุคืบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศได้โดยไม่ต้องรอการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือ เพื่อให้เกิดความทัดเทียมกันกับสิทธิพิเศษตามมาตรา 19 ทวิ ก็ควรที่จะอนุมัติให้จำหน่าย จ่าย โอนเศษซากวัสดุคืบเหล่านั้นได้ โดยกำหนดให้นำเงินที่ได้รับจากการนี้ไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการส่งออกของประเทศต่อไป เช่น นำเข้ากองทุนส่งเสริมการส่งออกของประเทศ เป็นต้น ซึ่งเป็นวิธีที่มีประโยชน์มากกว่าที่จะให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศต้องรับภาระจากการเก็บรักษาเศษซากวัสดุคืบเหล่านั้นไว้

นอกจากนี้ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการให้ประโยชน์แก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศหรือผู้ติดต่อทำการค้ากับบริษัทการค้าระหว่างประเทศ เช่น กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ควรที่จะเร่งรัดปรับปรุงกฎระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการให้ประโยชน์จากสิทธิประโยชน์เหล่านั้น ให้มีความสะดวกในทางปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศหรือผู้ติดต่อทำการค้ากับบริษัทการค้าระหว่างประเทศได้รับประโยชน์โดยรวดเร็วและรู้สึกว่าเป็นสิทธิประโยชน์ที่ตนได้รับนั้นมีคุณค่าอย่างแท้จริง เช่น การยกเลิกหรือลดหย่อนการเรียกเก็บภาษีการค้าจากผู้รับจ้างทำของเพื่อการส่งออกให้กับบริษัทการค้าระหว่างประเทศในทุกขั้นตอนการผลิต หรือการยกเว้นหรือลดหย่อนการเรียกเก็บภาษีการค้าจากดอกเบี้ยรับซึ่งบริษัทการค้าระหว่างประเทศเรียกเก็บจากผู้ผลิต เนื่องจากบริษัทการค้าระหว่างประเทศได้จ่ายเงินที่ได้รับจากการขายลดตั๋วสัญญาใช้เงินผ่านธนาคารพาณิชย์ไปให้กับผู้ผลิตสินค้าล่วงหน้า

5. การควบคุมและการประเมินผลการดำเนินงาน

ในการควบคุมการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศนั้น จำเป็นที่จะต้องมีข้อมูลและการติดตามอย่างใกล้ชิด ประกอบกับหน่วยราชการบางแห่ง เช่น ศูนย์บริการส่งออก กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ต่างก็ทำหน้าที่ในการติดตามข้อมูลความเคลื่อนไหวทางการค้าทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศอยู่แล้ว ดังนั้นคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงน่าจะขอความร่วมมือในด้านข้อมูลต่างๆ หรือความเห็นบางประการในการพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ หรืออาจมอบหมายงานทางด้านการควบคุมดูแลและประเมินผลการดำเนินงานในขั้นต้นให้กับหน่วยงานดังกล่าวตามความเหมาะสม เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลและปัญหาที่แท้จริงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดในต่างประเทศ ไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะของมูลค่าการส่งออกสินค้าในยอดรวมหรือในแต่ละประเภทสินค้า จำนวนตลาดส่งออกที่ดำเนินการได้ หรือ แนวโน้มของสินค้าแต่ละประเภทในตลาดแต่ละแห่ง เป็นต้น แล้วนำข้อมูลหรือผลการประเมินเหล่านั้น มาพิจารณากำหนดเป้าหมายและแนวทางการขยายตัว รวมถึงการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ให้เหมาะสมกับประเภทของสินค้า ตลาดในต่างประเทศให้เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศสามารถเจาะตลาดที่เป็นเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ต่อไป

ภาคบริษัทการค้าระหว่างประเทศ

1. การแก้ไขปัญหาค้างๆที่ประสบอยู่

จากคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถามผู้บริหารบริษัทการค้าระหว่างประเทศ พบว่า ปัญหาสำคัญที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศกำลังประสบอยู่ คือ การขาดพนักงานที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการส่งออกสินค้าต่างๆ และ ปัญหาจากความไม่แน่นอนของคุณภาพสินค้าที่ผลิตได้ รวมถึงการขาดความสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากภาครัฐบาลและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีปัญหาในประการหลังนี้ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขไปแล้วข้างต้น ดังนั้นจึงยังคงเหลือปัญหาที่สำคัญอีก 2 ปัญหาที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศควรเร่งรัดปรับปรุงอย่างจริงจัง

บริษัทการค้าระหว่างประเทศควรที่จะรวมตัวกันขอความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งที่เป็นของรัฐบาลและเอกชนที่มีความรู้และความชำนาญในปัญหาดังกล่าว เช่น ศูนย์บริการส่งออก สถาบันการศึกษาต่างๆ และ ธุรกิจหรือองค์กรต่างประเทศ เพื่อร่วมจัดทำโครงการอบรม หรือ

แผนงานการแก้ไขและพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ทั้งทางด้านการค้าระหว่างประเทศและการควบคุมคุณภาพสินค้าขึ้น โดยเฉพาะ หรืออาจร่วมลงทุนกับบริษัทตรวจสอบคุณภาพสินค้าจากต่างประเทศ เพื่อจัดตั้งบริษัทรับตรวจสอบคุณภาพสินค้าประเภทต่างๆตามมาตรฐานสากลขึ้นในประเทศ แล้วทำการเผยแพร่มาตรฐานสินค้านั้นๆไปยังกลุ่มผู้ผลิตสินค้า ซึ่งนอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาด้านความไม่แน่นอนในคุณภาพสินค้าที่ผลิตและส่งออกแล้ว ยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านคุณภาพสินค้าประเภทต่างๆให้กับพนักงานหรือผู้ผลิตสินค้า เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าส่งออกของประเทศ และสร้างความเชื่อถือในกลุ่มบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยได้อีกทางหนึ่งด้วย

2. การขยายการค้าเงินงาน

2.1 การเพิ่มอำนาจการต่อรองทางการตลาด

ดังได้กล่าวแล้วว่า บริษัทการค้าระหว่างประเทศของต่างประเทศนั้นได้เปรียบทางการค้า เพราะมีอำนาจการต่อรองทางการตลาดสูง เนื่องจากเป็นทั้งผู้นำเข้าและผู้ส่งออกรายใหญ่ในตลาดการค้าระหว่างประเทศในเวลาเดียวกัน ทำให้สามารถให้บริการต่อภาคอุตสาหกรรมการผลิตได้อย่างสมบูรณ์ และยังคงก่อให้เกิดความประหยัดต่อบริษัทเองด้วย แต่สำหรับประเทศไทยนั้น เนื่องจากในปัจจุบันภาวะการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมยังคงอยู่ในระดับเกษตรอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมขนาดเบาเป็นส่วนมาก ความต้องการวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อนำมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปจึงยังมีสัดส่วนต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้วัตถุดิบในประเทศ ดังนั้น แนวทางการขยายตัวของบริษัทการค้าระหว่างประเทศนอกจากจะต้องมุ่งใช้สิทธิประโยชน์ทางด้าน การนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศให้มากขึ้นแล้ว ก็ควรที่จะศึกษารู้อย่าง การลงทุนพัฒนาระบบการจัดหาวัตถุดิบในประเทศให้กับผู้ผลิตอย่างมีประสิทธิภาพด้วย เช่น การพัฒนาระบบการจัดจำหน่ายภายในประเทศ การคลังสินค้าและการขนส่งภายในประเทศที่มีต้นทุนต่ำ ซึ่งจะเป็นการให้บริการแก่ผู้ผลิตภายในประเทศได้ครบวงจรวิธีหนึ่ง และยังคงสะดวกต่อการควบคุมคุณภาพสินค้า เนื่องจากบริษัทการค้าระหว่างประเทศเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบในการผลิตให้ตั้งแต่แรก

ประเด็นที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศควรระมัดระวังในการทำ ความตกลงกับผู้ผลิตให้เข้าใจเสียตั้งแต่ต้น คือ การสร้างความเชื่อมั่นในตัวของบริษัทการค้าระหว่างประเทศให้กับผู้ผลิต ทั้งในด้านของความแน่นอนและความรวดเร็วในการตอบสนองความต้องการใช้วัตถุดิบของผู้ผลิต และ ในด้านของการบริหารงานกับความเป็นเจ้าของกิจการที่ต้องแยกจากกันตามความจำเป็น ในขณะที่เดียวกันบริษัทการค้าระหว่างประเทศก็ควรที่จะกำหนดนโยบายและมาตร

การค้าสินค้าเชื่อทางการค้าอย่างรอบคอบ เช่น การกำหนดสัดส่วนของสินค้าเชื่อต่อเงินลงทุนของผู้ผลิต หรือการหาหลักประกันสินค้าเชื่อ เป็นต้น

2.2 การจัดทำโครงการศึกษาและพัฒนาการนำเข้า-ส่งออก

กลุ่มบริษัทการค้าระหว่างประเทศควรที่จะร่วมมือจัดทำโครงการศึกษาภาวะการค้า เศรษฐกิจ และการอุตสาหกรรมประเภทต่างๆของประเทศไทยและของต่างประเทศ เพื่อพิจารณาคัดเลือกตลาดที่เป็นเป้าหมายและมีความเหมาะสมในการส่งออกสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท แล้วทำการวิเคราะห์ถึงแนวทางหรือกลยุทธ์ที่จะใช้ในการส่งเสริมการขายสินค้าประเภทนั้นๆ เพื่อจัดทำโครงการหรือแผนงานการส่งเสริมการส่งออกนำเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมและก่อให้เกิดความได้เปรียบคู่แข่งกันในตลาดนั้นได้ต่อไป ซึ่งวิธีนี้นอกจากจะเป็นการช่วยขยายตลาดส่งออกแหล่งใหม่ๆตามความต้องการของผู้ผลิตสินค้าแล้ว ยังช่วยขยายประเภทสินค้าส่งออกใหม่ๆได้อีกทางหนึ่งด้วย และเป็นวิธีที่จะทำให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศได้รับสิทธิประโยชน์ที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ในการสนับสนุนการส่งออกอย่างได้ผลจริงจัง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย